

Pojęcia kluczowe:

tablice rejestracyjne, kontratyp weselny, zalegalizowana tablica rejestracyjna, nowelizacja Kodeksu karnego

Artykuły

Adam Behan

PRAWNOKARNA OCHRONA TABLIC REJESTRACYJNYCH POJAZDÓW MECHANICZNYCH NA GRUNCIE NOWEGO ART. 306C KODEKSU KARNEGO

Publikacja przedstawia nowy typ czynu zabronionego, stypizowany w art. 306c Kodeksu karnego, będący częścią nowelizacji Kodeksu karnego, która weszła w życie 1.10.2023 r. Przepis ten penalizuje m.in. zabór tablic rejestracyjnych, ich podrabianie, przerabianie i używanie tablicy rejestracyjnej nieprzypisanej do pojazdu. W artykule zwrócono uwagę, że użyte znamię „tablicy rejestracyjnej pojazdu mechanicznego, umożliwiającej dopuszczenie tego pojazdu do ruchu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej” jest w istocie puste, bo w istocie takie tablice nie istnieją na gruncie obowiązującego porządku prawnego. Wydaje się, że ustawodawca miał na myśli „Zalegalizowane tablice rejestracyjne pojazdu mechanicznego”, ale konsekwencją takiej wykładni jest wyłączenie spod zakresu ochrony tablic, które mają przyczepy. Autor zwraca też uwagę, że w świetle nowych regulacji zupełnie inaczej traktowane być może używanie tablic „ślubnych” z uwagi na przeniesienie takiego zachowania z kategorii wykroczeń do występków, i że potencjalnie nieakceptowane społecznie mogą być konsekwencje z tego wynikające.

Uchwalona w lipcu 2022 r. gruntowna nowelizacja Kodeksu karnego¹ wprowadziła do niego szereg rozwiązań znanych nam z Kodeksu karnego z 1969 r., znacznie zaostrażając zasady odpowiedzialności karnej, wprowadzając szereg nowych typów czynów zabronionych czy naruszając zasadę trójpodziału władzy poprzez znaczne ograniczenie władzy sądowniczej. Przedstawiciele dok-

¹ Ustawa z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600 ze zm.).

tryny alarmowali o oczywistej niekonstytucyjności tych rozwiązań², co zostało jednak zbagatelizowane przez ustawodawcę. Co więcej, brak pogłębionej debaty, pośpiech i niechęć do słuchania głosów apelujących o choćby rzetelne przygotowanie tak drastycznych zmian nie stanęły na drodze uchwaleniu tego aktu, dla którego przewidziano niezwykle krótki (jak na skalę wprowadzanych zmian), 3-miesięczny okres *vacatio legis*, który z uwagi na sprzeczność nowelizacji z brzmieniem innych aktów prawnych musiał być wydłużony³.

Prezydent, w teorii strażnik Konstytucji RP, zachował bierność wobec oczywistego naruszenia procedur parlamentarnych, podpisując rzeczoną ustawę⁴. Na mocy jej art. 5 odsunięto wejście w życie głównej części zmian nowelizujących Kodeks karny na dzień 1.10.2023 r.

Tego dnia weszła w życie regulacja, która będzie przedmiotem niniejszego opracowania, ujęta w art. 1 pkt 110 ustawy z 7.07.2022 r., która dodaje do Kodeksu karnego nową jednostkę redakcyjną w postaci art. 306c Kodeksu karnego o następującym brzmieniu:

„§ 1. Kto dokonuje zaboru tablicy rejestracyjnej pojazdu mechanicznego, umożliwiającą dopuszczenie tego pojazdu do ruchu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej albo w celu użycia za autentyczną tablicę rejestracyjną pojazdu mechanicznego podrabia lub przerabia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

² Zob. A. Barczak-Oplustil, M. Małecki, S. Tarapata, M. Iwański, *Populistyczna nowelizacja prawa karnego. Ustawa z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw* (druk senacki nr 762), 2022, <https://kipk.pl/wp-content/uploads/2022/07/novelizacja2022.pdf>.

³ Rzeczona ustawa nie zmieniała jednak wyłącznie Kodeksu karnego, ale także szereg innych aktów, włącznie z Kodeksem karnym wykonawczym. Już w okresie biegu *vacatio legis* okazało się, że ta „przełomowa reforma Kodeksu karnego”, o której szybkie przyjęcie zabiegał minister sprawiedliwości, a jej wejście w życie miało zapewnić bezpieczeństwo obywatelom, jest całkowicie niespójna z szeregiem regulacji zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym. Spowodowało to konieczność odsunięcia w czasie wejścia w życie dopiero co uchwalonej ustawy. Za absolutnie kuriozalne uznać należy tłumaczenie pana ministra Marcina Warchoła, który stwierdził na posiedzeniu Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka nr 147 z 26.01.2023 r. opracowującej „poprawki zgłoszone w czasie drugiego czytania do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druki nr 2860 i 2954)”, że „w momencie uchwalania Kodeksu karnego nie był jeszcze uchwalony Kodeks karny wykonawczy. W związku z tym, wskutek siły wyższej doszło do przez nikogo niezawinionych niezgodności między jedną ustawą a drugą, które wymagają rozwiązania w trybie po prostu nowych przepisów. Dlatego też jesteśmy zmuszeni prosić o wydłużenie *vacatio legis* Kodeksu karnego, żeby móc zgrać Kodeks karny wykonawczy z Kodeksem karnym”. Jasno trzeba powiedzieć, że te „niezgodności” były wyłącznie wynikiem pośpiechu, niechłujstwa i obojętności na głosy specjalistów, którzy dokładnie na te niebezpieczeństwa zwracali uwagę. Aby dopełnić obraz „zgodnego z prawem” działania, podkreślić należy, że wniosek o wydłużenie *vacatio legis* nowelizacji Kodeksu karnego został złożony w drugim czytaniu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

⁴ Ustawa z 26.01.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 403).

§ 2. Tej samej karze podlega, kto używa tablicy rejestracyjnej pojazdu mechanicznego nieprzypisanej do pojazdu, na którym ją umieszczono, albo używa jako autentycznej podrobionej lub przerobionej tablicy rejestracyjnej pojazdu mechanicznego.”

Cele dodania tej regulacji zostały wskazane w motywie 28. projektu nowelizacji (druk 2024 z 22.02.2022 r.), w świetle którego: „Dość częstym zjawiskiem jest posługiwanie się przez nieuczciwych kierowców tablicami rejestracyjnymi innego pojazdu, najczęściej w celu zatankowania paliwa i ucieczki bez uiszczenia opłaty. Zjawisko to należy zwalczać już na przedpolu czynu zabronionego, czyli w fazie kradzieży lub podrobienia tablic rejestracyjnych (...) W postanowieniu z 19.03.2003 r. (III KKN 207/01) Sąd Najwyższy uznał, że tablice rejestracyjne nie mogą być przedmiotem przestępstwa z art. 270 k.k., natomiast mogą być przedmiotem przestępstwa z art. 306 k.k., gdyż są znakami identyfikacyjnymi w rozumieniu tego przepisu, a przestępstwo w nim opisane ma charakter powszechny, nakierowany na ochronę bezpieczeństwa korzystania z przedmiotów funkcjonujących w obrocie prawnym i ograniczenie zjawiska kradzieży samochodów. Przepis ten kryminalizuje jednak wyłącznie usuwanie, podrabianie lub przerabianie znaków identyfikacyjnych, a więc nie zapewnia właściwej ochrony prawnokarnej”. Zatem wydawać by się mogło, że ustawodawca, podążając za przywołanym orzeczeniem Sądu Najwyższego, uznaje tablice rejestracyjne za znaki identyfikacyjne podlegające prawnokarnej ochronie na gruncie art. 306, z drugiej zaś strony dalsza lektura uzasadnienia prowadzi do zupełnie odmiennych wniosków. Wskazuje bowiem, że „W obecnym stanie prawnym kradzież tablic rejestracyjnych stanowi wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. z uwagi na ich niewielką wartość materialną, zaś podrobienie lub przerobienie tablicy rejestracyjnej nie jest penalizowane w ogóle”.

Konieczność dodania nowej jednostki redakcyjnej uzasadniono problemami i wątpliwościami podnoszonymi od wielu lat w piśmiennictwie i judykaturze, a mianowicie: w jaki sposób należy traktować na gruncie Kodeksu karnego tablice rejestracyjne⁵ – czy jako dokument⁶, czy jako znak identyfikacyjny⁷. Lek-

⁵ Użycie w znamionach art. 306c liczby pojedynczej oznacza, że wystarczający do realizacji znamion przestępstw opisanych w tym artykule będzie czyn w odniesieniu do co najmniej jednej tablicy. Z tym zastrzeżeniem w dalszych wywodach, ze względów językowych, liczba pojedyncza i mnoga pojawiają się zamiennie.

⁶ W kontekście (nie)uznawania ich za dokumenty, w szczególności warte przytoczenia jest postanowienie SN z 25.02.2005 r. (I KZP 33/04), LEX nr 142537 i licznie cytowane tam stanowisko piśmiennictwa i orzecznictwa, wyrok SN z 23.05.2002 r. (V KKN 404/99), OSNKW 2002/9–10, poz. 72, czy postanowienie SN z 16.11.2005 r. (III KK 51/05), R-OSNKW 2005/1, poz. 2088.

⁷ Zob. wyrok SN z 13.07.2000 r. (V KKN 491/98), LEX nr 50962; wyrok SN z 17.05.2000 r. (V KKN 143/00), LEX nr 50994; wyrok SN z 6.05.2003 r. (III KK 118/03), LEX nr 81934; uchwała SN z 27.10.2005 r. (I KZP 33/05), OSNKW 2005/11, poz. 106; analogiczne stanowisko zostało przyjęte w sądach apelacyjnych – wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 9.05.2012 r. (II AKa 114/12), LEX nr 1163708; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 5.07.2016 r. (II AKz 227/16), LEX nr 2071590, w których odmawiano przyznania tablicom rejestracyjnym statusu znaków identyfikacyjnych na gruncie art. 306 k.k. Wyłomem w tej linii orzeczniczej było tylko posta-

tura uzasadnienia projektu nowelizacji pozwala na dojście do konstatacji, że celem tej regulacji było „zapełnienie istotnej luki prawnej”. Trudno bowiem wskazać, którą dokładnie lukę ustawodawca miał na uwadze i jaki status tablic rejestracyjnych na gruncie Kodeksu karnego one otrzymują, gdyż uzasadnienie jest w tym zakresie wewnętrznie sprzeczne. Intencją ustawodawcy wydaje się być rozstrzygnięcie sporu toczącego od wielu lat w piśmiennictwie i judykaturze, polegającego na ustaleniu, czy tablice rejestracyjne traktować należy jako dokumenty, czy jako znaki identyfikacyjne. Jednocześnie „rozwiązanie”, jakie stało się częścią obowiązującego porządku prawnego, wydaje się rodzić ogrom nowych problemów, sprzeczności czy irracjonalnych konsekwencji.

TABLICA REJESTRACYJNA

Należy przede wszystkim wskazać, że Kodeks karny oraz uchwalone do niego akty wykonawcze, a także ustawa – Prawo o ruchu drogowym⁸ nie posiadają legalnej definicji „tablicy rejestracyjnej” oraz „tablicy rejestracyjnej pojazdu mechanicznego, umożliwiającej dopuszczenie tego pojazdu do ruchu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej”. Artykuł 75a p.r.d. stanowi jedynie, że produkcja tablic rejestracyjnych, w tym profesjonalnych tablic rejestracyjnych oraz wtórników tablic rejestracyjnych, jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców⁹ i wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorców produkujących takie tablice. Szczegółowe wymagania techniczne dla tablic rejestracyjnych, ich wzory, warunki produkcji i sposób dystrybucji wraz z określeniem materiałów mających szczególne znaczenie przy ich produkcji i dystrybucji uregulowane zostały w aktach wykonawczych do Prawa o ruchu drogowym¹⁰. Analiza przywołanych aktów i regulacji w nich zawartych pozwala stwierdzić, że tablicą rejestracyjną jest spełniająca wszystkie poniższe warunki:

- a) rzecz (płytką) wykonana z taśmy aluminiowej o grubości ok. 1 mm, odpornej na działanie czynników atmosferycznych, której powierzchnia czołowa powinna być pokryta materiałem odblaskowym barwy białej, żółtej, zielonej lub niebieskiej, trwale związanym z podłożem, odpornym na uderzenia i zginanie, posiadającym właściwości elastyczne oraz wymagane właściwości odblaskowe i barwowe;

---

nowienie SN z 19.03.2003 r. (III KKN 207/01), LEX nr 78408, w którym SN stwierdził, że „Tablice rejestracyjne mogą być przedmiotem przestępstwa z art. 306 k.k., gdyż są znakami identyfikacyjnymi w rozumieniu tego przepisu”.

⁸ Ustawa z 20.06.1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1047 ze zm.), dalej: p.r.d.

⁹ Ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24).

¹⁰ Szczegółowe warunki produkcji i dystrybucji tablic reguluje rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z 2.05.2012 r. w sprawie warunków produkcji i sposobu dystrybucji tablic rejestracyjnych i znaków legalizacyjnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1885). Wymagania dla tablic rejestracyjnych wraz z wzorami zawiera rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 31.08.2022 r. w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów, wymagań dla tablic rejestracyjnych oraz wzorów innych dokumentów związanych z rejestracją pojazdów (Dz.U. poz. 1847).

- b) rzecz spełniająca pozostałe bardzo precyzyjnie opisane w załączniku 12¹¹ warunki techniczne i materiałowe, m.in. zgodność z tabelą wymiarów, posiadanie wskazanych tam cech, takich jak kąty oświetlenia, kąty obserwacji czy powierzchniowy współczynnik odbłasku R;
- c) rzecz wyprodukowana przez producenta tablic – przez którego rozumie się przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 75a ust. 3 p.r.d., zgodnie z wymogami określonymi w aktach wykonawczych.

Na potrzeby dalszych rozważań należy dodać, że ustawodawca rozróżnia tablice rejestracyjne z wytłoczonymi numerami rejestracyjnymi oraz bez wytłoczonych numerów¹².

ZALEGALIZOWANA TABLICA REJESTRACYJNA A DOKUMENT STWIERDZAJĄCY DOPUSZCZENIE DO RUCHU

Kluczowa dla dalszych rozważań zdaje się być regulacja zawarta w art. 71 ust. 1 i 2 p.r.d., wedle której dokumentem stwierdzającym dopuszczenie do ruchu pojazdu samochodowego, ciągnika rolniczego, pojazdu wolnobieżnego wchodzącego w skład kolejki turystycznej, motoroweru lub przyczepy, jest **dowód rejestracyjny albo pozwolenie czasowe**. Pojazdy te są dopuszczane do ruchu, jeżeli odpowiadają warunkom określonym w art. 66 p.r.d. oraz zostały zarejestrowane i zaopatrzone w **zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne**.

Procedura rejestracji pojazdu dokonywana jest, na wniosek jego właściciela, przez starostę właściwego ze względu na miejsce stałego zamieszkania (siedzibę) lub czasowego zamieszkania osoby wnioskującej. Pozytywne rozpatrzenie złożonego wniosku o rejestrację pojazdu kończy się wydaniem decyzji administracyjnej o czasowej rejestracji pojazdu, połączonej z wydaniem pozwolenia czasowego (tzw. miękkiego dowodu rejestracyjnego) i zalegalizowanych tablic (tablicy) rejestracyjnych, tj. czynnościami materialno-technicznymi o charakterze następczym w stosunku do rejestracji¹³.

Legalizacja tablic rejestracyjnych to czynność materialno-techniczna dokonywana przez urzędnika „organu właściwego w sprawach rejestracji” po wydaniu decyzji, która polega na umieszczeniu na tablicach rejestracyjnych nalepki legalizacyjnej¹⁴. Sama nalepka legalizacyjna składa się z trzech części stanowiących

¹¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 31.08.2022 r. w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów.

¹² Zgodnie z regulacją art. 75 ust. 3 pkt 1–3 za przedsiębiorcę produkującego tablice rejestracyjne uważa się jednostkę: 1) produkującą tablice rejestracyjne z wytłoczonymi numerami rejestracyjnymi; 2) produkującą tablice rejestracyjne bez wytłoczonych numerów rejestracyjnych; 3) tłoczącą numery rejestracyjne.

¹³ Zob. wyrok WSA w Bydgoszczy z 8.01.2013 r. (II SA/Bd 1093/12), LEX nr 1351386; wyrok WSA w Łodzi z 11.02.2014 r. (III SA/Łd 1265/13); uchwała NSA(5n) w Warszawie z 15.11.1999 r. (OPK 24/99), ONSA 2000/2, poz. 54.

¹⁴ Zob. rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z 13.04.2012 r.

komplet i jest indywidualnie numerowana jednym numerem dla wszystkich części. Części A i B nalepki legalizacyjnej są jednakowe i służą do legalizacji tablic rejestracyjnych zwyczajnych, indywidualnych, zabytkowych oraz dyplomatycznych. Część C potwierdza legalizację tablic rejestracyjnych poprzez wklejenie jej w rubryce dowodu rejestracyjnego pn. ADNOTACJE URZĘDOWE. Po otrzymaniu przez urząd, w którym dokonywana jest rejestracja, stałego dowodu rejestracyjnego część C naklejana jest w wyniku wydania kolejnej decyzji administracyjnej w owym dowodzie, który następnie wydawany jest właścicielowi.

TABLICA REJESTRACYJNA POJAZDU MECHANICZNEGO UMOŻLIWIAJĄCA DOPUSZCZENIE TEGO POJAZDU DO RUCHU NA OBSZARZE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W kontekście powyższych rozważań zasadne jest poddanie analizie brzmienia uchwalonego art. 306c Kodeksu karnego, który posługuje się pojęciami „tablica rejestracyjna pojazdu mechanicznego, umożliwiająca dopuszczenie tego pojazdu do ruchu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej”, „tablica rejestracyjna pojazdu mechanicznego” oraz „tablica rejestracyjna pojazdu mechanicznego nieprzypisana do pojazdu, na którym ją umieszczono”. Równie zasadne wydaje się pytanie, co jest przedmiotem ochrony w ramach tych jednostek, a dokładnie jak rozumieć wspólny rdzeń tych 3 wariantów – „tablicę rejestracyjną pojazdu mechanicznego”. Brzmienie art. 306c § 1 Kodeksu karnego i użycie w nim takiego sformułowania jak „tablice rejestracyjne pojazdu mechanicznego” (nie „zalegalizowane tablice pojazdu mechanicznego”) sugerować może, że ustawodawca w § 1 *in fine* chce objąć ochroną ich szerszy zakres, tj. tablice rejestracyjne, do których na gruncie Prawa o ruchu drogowym zaliczane są także niezalegalizowane „blankiety” z wytłoczonymi już numerami, a nawet czyste blankiety bez żadnych tłoczeń. Tezę tę należy jednak odrzucić z kilku powodów. Po pierwsze, wykładnia językowa znamienia „tablica rejestracyjna pojazdu mechanicznego” prowadzi do wniosku, że przedmiotem czynności wykonawczej może być wyłącznie konkretna tablica przypisana do pojazdu mechanicznego, a nie aluminiowa płytką, która potencjalnie kiedyś stanie się tablicą rejestracyjną takiego pojazdu. Odmierna wykładnia prowadziłaby bowiem do uznania, że zabór jednego egzemplarza tablicy z fabryki produkującej blankiety tablic, o wartości ok. 15 zł, wypełniałby znamiona tego przestępstwa zagrożonego karą 5 lat pozbawienia wolności. Nie mogąc wykluczyć chęci wprowadzenia przez ustawodawcę tak skrajnej punitowności, za zasadne uznać należy poczynienie dalszych rozważań w tym przedmiocie poprzez odwołanie się zarówno do wykładni systemowej, jak i funkcjonalnej. Dookreślenie znamienia poprzez dodanie „pojazdu mechanicznego” zawęży zakres normowania tylko do pojazdów mechanicznych, a tym samym wyklucza „blankiety tablic” z prozaicznego powodu. Jeśli bowiem karalny jest zabór „tablic

---

w sprawie trybu legalizacji tablic rejestracyjnych oraz warunków technicznych i wzorów znaku legalizacyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 100 ze zm.).

rejestracyjnych pojazdu mechanicznego”, a możliwe jest uzyskanie tablicy na pojazd niemechaniczny (przyczepa), niepodobna wskazać, które z blankietów będą w przyszłości przeznaczone dla pojazdów mechanicznych, a które nie. Są one identyczne i wyłącznie przypadek zadecyduje o tym, że po jakimś czasie wytłoczony blankiet tablicy X przypisany zostanie do samochodu A lub przyczepy B. Po drugie, sam ustawodawca w uzasadnieniu projektu nowelizacji wskazywał, że „Przedmiotem proponowanych typów czynów zabronionych jest tablica rejestracyjna pojazdu mechanicznego, umożliwiająca dopuszczenie tego pojazdu do ruchu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie odrębnych przepisów”. Nie sposób zatem uznać, że sam blankiet tablicy rejestracyjnej (a tym bardziej blankiet bez wytłoczonych jeszcze numerów), bez stosownej decyzji administracyjnej, umożliwiałyby dopuszczenie pojazdu do ruchu.

Zabór tablicy dotyczyć musi tablicy „umożliwiającej dopuszczenie pojazdu mechanicznego do ruchu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej”. Konstrukcja tego znamienia jest opisana bardzo niefortunnie, gdyż jak wskazano, to nie tablice rejestracyjne umożliwiają dopuszczenie do ruchu, ale dowód rejestracyjny lub pozwolenie czasowe. Nieprzyznawanie statusu „dokumentu” tablicom rejestracyjnym zarówno przez Sąd Najwyższy¹⁵, jak i część doktryny¹⁶, opierało się na trafnym stanowisku, że wydanie, posiadanie i montaż tablic to wyłącznie przesłanka formalna samego dopuszczenia, a nie dokument je poświadczający. Jak wskazywał Najwyższy Sąd Administracyjny, to „dowód rejestracyjny jest zewnętrznym przejawem oświadczenia woli organu administracyjnego rozstrzygającego sprawę rejestracji pojazdu; potwierdza wydanie decyzji o zarejestrowaniu pojazdu, a jednocześnie jest dokumentem potwierdzającym dopuszczenie zarejestrowanego pojazdu do ruchu”¹⁷.

Mając na względzie, że regulacja art. 71 ust. 2 p.r.d. stanowi, iż „Pojazdy określone w ust. 1 są dopuszczone do ruchu, jeżeli odpowiadają warunkom określonym w art. 66 oraz są zarejestrowane i zaopatrzone w zalegalizowane tablice (tablicę) rejestracyjne”, za prawidłową uznać należy wykładnię, w świetle której znamię to należy rozumieć jako zabór zalegalizowanych tablic rejestracyjnych. Oznacza to, że zabór takich niezalegalizowanych tablic na etapie transportu od producenta do urzędu bądź w trakcie magazynowania w urzędzie, gdzie przechowywane są

¹⁵ Zob. judykaty wskazane w przypisie 6 i 7.

¹⁶ Tak m.in. W. Wróbel, T. Sroka (w:) *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 2, cz. 2, *Komentarz do art. 212–277d*, red. A. Zoll, Warszawa 2017, komentarz do art. 276; T. Razowski (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2021, komentarz do art. 270; J. Piórkowska-Flieger, *Falsz dokumentu w polskim prawie karnym*, Kraków 2004, s. 200; B. Gadecki, *Kodeks karny. Część szczególna. Art. 252–316. Komentarz*, Warszawa 2017, komentarz do art. 276; odmiennie M. Siwek, *Glosa do wyroku SN z dnia 23.05.2002 r., V KKN 404/99, „Prokuratura i Prawo” 2003/6*, s. 109 i n.; A. Herzog, *Charakter prawny tablic rejestracyjnych w rozumieniu prawa karnego*, „Prokuratura i Prawo” 2006/4, s. 33; J. Błachut, *Dokument jako przedmiot ochrony prawnokarnej*, Warszawa 2011, s. 226–227; czy J. Majewski (w:) *Kodeks karny. Część ogólna*, t. 1, cz. 2, *Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016, komentarz do art. 115.

¹⁷ Uchwała składu 7 sędziów NSA z 24.09.2001 r. (OPS 6/01), „Jurysta” 2001/12, s. 34.

na potrzeby bieżącej obsługi petentów, nie będzie realizował znamion typu czynu zabronionego z art. 306c § 1 *in principio*, ponieważ niezalegalizowane blankiety tablic nie są tablicami „umożliwiającymi dopuszczenie do ruchu”. Kluczowy staje się moment wydania decyzji administracyjnej i naklejenia naklejki legalizującej o numerach w niej wskazanych. Zabór blankietów tablic należy rozpatrywać wyłącznie w kontekście realizacji znamion kradzieży. Z uwagi na wartość samych tablic (cena kompletu tablic rejestracyjnych dla samochodu osobowego, jaką płaci urząd producentowi, oscyluje w okolicach 50 zł) zachowanie polegające na zabiorze kompletu blankietów realizować będzie znamiona wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. Dopiero zabór wielu blankietów tablic, których sumaryczna wartość przekroczyłaby 500 zł, pozwoliłby na przypisanie sprawcy realizacji znamion przestępstwa z art. 278 § 1 k.k.

Analogicznie twierdzić należy, że tak jak w przypadku przypisania prawnokarnie relewantnego statusu tablicom, utrata tego statusu związana będzie dopiero z faktem wyrejestrowania pojazdu przez właściwy do tego urząd, gdyż „wyrejestrowanie pojazdu jest odwrotną stroną działania właściwego organu administracyjnego polegającego na zarejestrowaniu pojazdu”¹⁸. Będzie to miało znaczenie choćby w przypadku rozpoczęcia procedury wyrejestrowania pojazdu na wniosek jego właściciela w sytuacjach określonych w art. 79 § 1 p.r.d., najczęściej stosowanych w razie kradzieży czy przekazania pojazdu do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów. Szczególnie interesujący jest drugi z przypadków, w stosunku do którego została nawet szczegółowo uregulowana procedura unieważniania dokumentów pojazdu¹⁹, który zakłada, że „Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów, przyjmując pojazd wycofany z eksploatacji, unieważnia: (...) b) tablice rejestracyjne przez ich trzykrotne przedziurkowanie w miejscu pomiędzy wyróżnikiem powiatu a wyróżnikiem pojazdu albo pomiędzy wyróżnikiem województwa, jeżeli nie występuje wyróżnik powiatu. Otwory powinny mieć średnicę około 1 cm oraz powinny być ułożone w odstępach 1 cm od krawędzi najbliższego otworu w linii równoległej do pionowej krawędzi tablicy”. Odróżnić trzeba „unieważnienie tablic”, a oznacza to, że w przypadku oddania pojazdu do złomowania i otrzymania od przedsiębiorcy przedziurkowanych tablic są one nadal tablicami „umożliwiającymi dopuszczenie tego pojazdu do ruchu” na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

POJAZD MECHANICZNY

Pojęcie pojazdu mechanicznego na gruncie Kodeksu karnego było przedmiotem licznych opracowań, wypowiedzi piśmiennictwa i orzeczeń sądowych. Jednolicie wskazuje się, że cechą tę spełniać może wyłącznie pojazd, który w ruch

¹⁸ Wyrok TK z 11.05.1999 r. (K 13/98), OTK 1999/4, poz. 74.

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 23.08.2022 r. w sprawie sposobu unieważniania dokumentów pojazdów wycofanych z eksploatacji, wzorów zaświadczeń wydawanych dla tych pojazdów, sposobu przechowywania zaświadczeń oraz prowadzenia ich ewidencji (Dz.U. poz. 1850).

wprawiany jest za pomocą własnego silnika²⁰. Przychylić się należy do stanowiska Sądu Najwyższego, w świetle którego „Za pojazdy mechaniczne należy uznać pojazdy zaopatrzone w poruszający je silnik (pojazdy samochodowe, maszyny rolnicze, motocykle, lokomotywy kolejowe, samoloty, helikoptery, statki wodne i inne), jak również pojazdy szynowe zasilane z trakcji elektrycznej (tramwaje, trolejbusy). Jeżeli chodzi o inne – niemechaniczne – pojazdy, to będą nimi w szczególności zaprzęgi konne, rowery, a także statki żaglowe, szybowce. Ponadto nie są pojazdami mechanicznymi rowery zaopatrzone w silnik pomocniczy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³, które zachowują wszystkie normalne cechy charakterystyczne budowy, umożliwiające ich zwykłą eksploatację jako rowerów”²¹. Nie ulega zatem wątpliwości, że na gruncie Kodeksu karnego nie można uznać przyczepy za pojazd mechaniczny. Powyższe sygnalizuje kolejny problem, zrodzony brzmieniem art. 306c na gruncie obowiązujących przepisów. Ograniczenie czynności sprawczej w omawianej jednostce redakcyjnej do „tablic rejestracyjnych pojazdu mechanicznego” wyklucza z zakresu penalizacji zalegalizowane tablice rejestracyjne przyczep. Na niepowodzenie skazane muszą być również próby argumentowania, że na gruncie art. 306c „pojazd mechaniczny” należy rozumieć szerzej, tj. w znaczeniu, jakie nadaje mu Prawo o ruchu drogowym lub inna ustawa. Problemów z takim modelem wykładniczym jest kilka. Po pierwsze, Prawo o ruchu drogowym nie posiada definicji pojazdu mechanicznego (jedynie art. 2 pkt 31 p.r.d. definiuje „pojazd” jako środek transportu, przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszynę lub urządzenie do tego przystosowane). Po drugie, definicję taką posiada również ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych²², ale definiuje go jako:

- a) pojazd samochodowy, ciągnik rolniczy, motorower i przyczepę określone w przepisach ustawy – Prawo o ruchu drogowym,
- b) pojazd wolnobieżny w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo o ruchu drogowym, z wyłączeniem pojazdów wolnobieżnych będących w posiadaniu rolników mających gospodarstwo rolne i użytkowanych w związku z posiadaniem tego gospodarstwa.

Po trzecie, nawet gdyby przełamać dyrektywę percepcyjnej fazy wykładni prawa²³ i argumentować, że pojazd mechaniczny należy rozumieć zgod-

²⁰ Zob. uchwała SN z 28.02.1975 r. (V KZP 2/74); uchwały SN z: 20.07.1976 r. (VII KZP 10/76), OSNKW 1976/9, poz. 109; 29.12.1976 r. (VII KZP 27/76), OSNKW (1977/1–2), poz. 4; 14.11.1981 r. (VI KZP 16/81), OSNKW 1981/12, poz. 72; 12.05.1993 r. (I KZP 9/93), OSNKW (1993/5–6), poz. 27; wyroki SN z: 4.02.1993 r. (III KRN 254/92), niepubl.; 22.07.1993 r. (II KRN 18/93), niepubl.; 26.06.2007 r. (II KK 97/07), OSNKW 2007/1, poz. 1423; 26.06.2007 r. (II KK 98/07); 25.10.2007 r. (III KK 270/07) oraz K. Łucarz, A. Muszyńska, *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 25.10.2007 r.*, III KK 270/07, „Przegląd Sądowy” 2009/6, s. 147–157.

²¹ Wyrok SN z 25.10.2007 r. (III KK 270/07), R-OSNKW 2007, poz. 2320.

²² Ustawa z 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2277 ze zm.).

²³ Zob. M. Zieliński, *Rozdział XXIV Dyrektywy percepcyjnej fazy wykładni (w:) Wykładnia prawa*, Warszawa 2017.

nie z brzmieniem nadanym tym aktem, który w oczywisty sposób nie jest podstawowym aktem prawnym dla prawa karnego, to oznaczałoby, że norma art. 178a k.k. mówiąca o prowadzeniu pojazdu mechanicznego w ruchu wodnym lub powietrznym pod wpływem środka odurzającego, stałaby się pusta. Powyższa definicja nie uznaje bowiem za pojazd mechaniczny statku czy samolotu. Niepodobna wszakże twierdzić, że pojęcie „pojazd mechaniczny” ma być rozumiane odmiennie na gruncie art. 306c niż na gruncie choćby wspomnianego art. 178a k.k.

W oczywisty zatem sposób zabór zalegalizowanej tablicy rejestracyjnej przyczepy dopuszczonej do ruchu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pozostanie poza zakresem penalizacji tego przepisu z uwagi na fakt, że przesłanką odpowiedzialności jest przynależenie takiej tablicy do „pojazdu mechanicznego”. W konsekwencji nie będzie niczym nieprzewidywalnym wzrost liczby kradzieży zalegalizowanych tablic rejestracyjnych przyczep, jako wyłączonych spod prawnokarnej ochrony. Trzeba jednocześnie zwrócić uwagę, że nie będzie w tym procederze przeszkodą fakt, że przyczepy mają tylko jedną tablicę. Sprawca, który chciałby uniknąć odpowiedzialności karnej z omawianej jednostki redakcyjnej, dokona zaboru z dwóch różnych przyczep, mając na uwadze, że bardzo często na stacjach paliw monitoring obejmuje wyłącznie przód samochodów, a fakt, że pojazd ma dwie różne tablice (bądź wcale nie ma tylnej), zauważony zostanie dopiero w momencie odjazdu ze stacji bez uiszczenia opłaty²⁴.

ZABÓR TABLICY

Pojęcie zaboru należy interpretować podobnie jak w przypadku art. 289 § 1 k.k. (używającego go w tożsamej formie) czy też art. 278 § 1 k.k. (używającego go w podstawowej formie, tj. zabiera, zabierać). Liczba opracowań i orzeczeń²⁵ dotyczących wykładni tego pojęcia oraz ugruntowane jego rozumienie pozwalają ominąć jego analizę w niniejszych rozważaniach. Wypada jednak zwrócić uwagę na aspekt, który prawdopodobnie umknął uwadze projektodawców, a jeśli był zabiegiem celowym, to prowadzić może do zaskakujących rozstrzygnięć sądowych. Artykuł 306c § 1 *in principio* nie posiada w znamionach typu dookreślenia celu zaboru, warunkującego realizację znamion strony podmiotowej tego występku. W przeciwieństwie do art. 289 § 1 czy art. 278 § 1 k.k., które posiadają w znamionach cel działania sprawcy, art. 306c § 1 *in principio* go nie ma. Oznacza to, że każde pozbawienie przez sprawcę władztwa nad tablicami „prawowitego

²⁴ Tablice są zazwyczaj porzucane czy zdejmowane zaraz po dokonaniu kradzieży.

²⁵ Zob. M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas (w:) *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 3, *Komentarz do art. 278–363 k.k.*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2022, komentarz do art. 278 i przywołana tam literatura i orzecznictwo.

dysponenta²⁶, dokonane dla żartu²⁷, na chwilę czy w wyniku pomyłki²⁸, realizować będzie znamiona przestępstwa opisanego w art. 306c § 1 k.k. Irrelevantnym z punktu widzenia realizacji znamion będzie brak celu przywłaszczenia, faktu używania takich tablic czy krótkotrwałość takiego zaboru. Wskazana konstrukcja znamion strony podmiotowej prowadzi do absolutnie zbyt szerokiego zakreslenia granic kryminalizacji, jawiąc się jako naruszająca konstytucyjną zasadę *ultima ratio* prawa karnego.

PODRABIANIE LUB PRZERABIANIE²⁹ TABLICY REJESTRACYJNEJ POJAZDU MECHANICZNEGO W CELU UŻYCIA ZA AUTENTYCZNĄ

Poza oczywistymi przypadkami przerobienia tablicy, takimi jak naklejenie na zalegalizowaną tablicę innej naklejki legalizującej – tak oryginalnej (z innej tablicy bądź nieprzypisanej do żadnej tablicy), jak i podrobionej, czy też zmiana numeru rejestracyjnego farbą czy naklejką (nawet w sposób nietrwały³⁰), wskazać można inny, interesujący przypadek. Przerobieniem będzie przypadek zmiany tła zalegalizowanej tablicy rejestracyjnej z białego na zielony w celu „zyskania” szczególnych uprawnień przeznaczonych dla pojazdów elektrycznych bądź napędzanych wodorem. Tablice te posiadają wytłoczony numer rejestracyjny barwy czarnej, który znajduje się na zielonym tle. Powyżej opisana forma przerobienia tablicy, dotychczas niekryminalizowana, mogła być kusząca, ponieważ pojazdom elektrycznym przysługują szczególne uprawnienia w ruchu drogowym (zob. art. 2 pkt 12 ustawy z 11.01.2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych)³¹. Z drugiej strony nie będzie wypełniała realizacji znamion tego przestępstwa sytuacja, w której sprawca skorzysta z dostępnych w serwisach aukcyjnych zestawów składających się z „listka”, elektromagnesu oraz pilota. Elektromagnes w takim zestawie, montowany za tablicą, utrzymuje na tablicy listek wyposażony w magnes. Celem „listka” jest zakrycie znaku/znaków numeru rejestracyjnego, co w teorii ma uniemożliwić identyfikację w przypadku zrobienia zdjęcia fotoradarem. Jednocześnie pilot w sytuacji, w której zatrzyma-

²⁶ Tylko w celu przypomnienia należy zwrócić uwagę, że właściciel pojazdu w wyniku jego rejestracji i otrzymania tablic nie nabywa ich na własność – zob. wyrok WSA w Gliwicach z 13.01.2022 r. (II SA/GI 1203/21), LEX nr 3315833.

²⁷ Gdy np. koledzy „dla żartu” odkręca tablice rejestracyjne z pojazdu swojego kolegi.

²⁸ Możliwa do wyobrażenia jest sytuacja, w której dwóch petentów odbierających tablice schowa je w identyczne reklamówki i każdy z nich zabierze nie swoją reklamówkę, będąc przekonanym, że są w niej jego tablice.

²⁹ Warto jest zauważyć, że konstrukcja znamion określająca czynność sprawczą (cel użycia za autentyczną, podrabia lub przerabia) jest tożsama do użytej m.in. w art. 270 § 1 k.k. i jest przedmiotem licznych opracowań.

³⁰ Zob. postanowienie SN z 19.03.2003 r. (III KKN 207/01), LEX nr 78408.

³¹ Należą do nich np. wynikające z art. 13 ust. 3 lit. e ustawy z 21.03.1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1693 ze zm.) zwolnienie od ponoszenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych: a. w strefie płatnego parkowania; b. w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania.

nia dokona policja, służy do wyłączenia elektromagnesu, co sprawia, że listek odpada³². W tożsamy sposób traktować należy naklejanie folii o skądinąd wątpliwej skuteczności, która ma wedle zapewnień sprzedających odbijać światło lampy błyskowej fotoradaru czy nawet odbijać fale samego radaru.

Niezwykle interesująco przedstawiają się jednocześnie przypadki, które nie zostały objęte dyspozycją analizowanego artykułu. Pierwszym będzie przypadek, w którym sprawca zamontuje na pojazd oryginalne blankiety tablic (np. ukradzione od producenta czy z urzędu), które jeszcze nie zostały przypisane w drodze decyzji administracyjnej do żadnego pojazdu mechanicznego. Jeśli posłuży się tylko takim „czystym” blankietem, nie będzie można mówić o podobieniu czy przerobieniu takiej tablicy. Po pierwsze, blankiet taki nie będzie „tablicą rejestracyjną pojazdu mechanicznego”, a po drugie, nie została dokonana na nim żadna zmiana. *Nomen omen* niepodobna mówić też o „używaniu tablicy rejestracyjnej pojazdu mechanicznego nieprzypisanej do pojazdu, na którym ją umieszczono” z art. 306c § 2 *in fine* z analogicznych powodów³³.

UŻYWANIE TABLICY REJESTRACYJNEJ POJAZDU MECHANICZNEGO NIEPRZYPISANEJ DO POJAZDU, NA KTÓRYM JĄ UMIESZCZONO

Przestępstwo z art. 306c § 2 *in principio* przewiduje odpowiedzialność karłą za używanie tablicy rejestracyjnej pojazdu mechanicznego nieprzypisanej do pojazdu, na którym ją umieszczono. Czynność sprawcza sprowadza się do zamontowania/przymocowania/przyklejenia/przykręcenia zalegalizowanych tablic rejestracyjnych pojazdu A na pojazd B w celu ich używania. Prawnokar nie relewantne dla występku z § 2 będzie jednak wyłącznie takie używanie tablicy, które zbieżne jest z ich funkcją³⁴. Funkcje te zrealizowane są w przypadku uczestnictwa danego pojazdu w szeroko rozumianym ruchu drogowym. Obejmuje to zarówno poruszanie się, jak i zaparkowanie na drodze bądź drodze wewnętrznej w rozumieniu odpowiednio art. 4 pkt 2 oraz art. 8 ustawy z 21.03.1985 r. o drogach publicznych³⁵, i dotyczy także stref zamieszkania oraz innych miejsc dostępnych dla ruchu pojazdów w przestrzeni publicznej oraz prywatnej. Należy mieć na uwadze, że sam fakt poruszania się pojazdu poza drogami nie wyłączy odpowiedzialności karnej za realizację znamion tego typu. Jest to szczególnie istotne w przypadkach quadów, które bardzo często naruszając przepisy, poruszają się po polach/lasach/ugorach/traktach/ścieżkach

³² Zachowanie takie realizować będzie znamiona wykroczenia z art. 60 ust. 1 pkt 2 p.r.d., który penalizuje zakrywanie tablic rejestracyjnych, co zagrożone jest grzywną 500 zł.

³³ Z uwagi na rozważania poruszone wcześniej, wskazujące, że blankiet taki nie jest „tablicą rejestracyjną pojazdu mechanicznego”.

³⁴ Trudno uznać za taki przypadek np. zamontowanie na czas prezentacji pojazdu w galerii handlowej nieoryginalnych tablic czy tablic przypisanych do innego pojazdu, czy sytuacji, w której na potrzeby sesji fotograficznej nowego pojazdu prowadzonej przez producenta aut na pojeździe zostaną zamontowane tablice kupione w serwisie aukcyjnym.

³⁵ Ustawa z 21.03.1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 645 ze zm.).

czy chodnikach, które nie są przeznaczone dla ruchu pojazdów, i zamontowane mają podrobione/przerobione tablice. Swoje funkcje tablice rejestracyjne pełnią także w przypadku garażów publicznych (komercyjnych), do których wjazd warunkowany jest zazwyczaj sczytaniem numeru tablicy rejestracyjnej (automatycznie bądź ręcznie) w celu uiszczenia opłaty za korzystanie z parkingu lub garażu. Także i w tym przypadku nie można mówić o wyłączeniu odpowiedzialności karnej.

Jednocześnie poruszanie się nie musi mieć charakteru „czynnego”. Tytułem przykładu wskazać można, że znamiona tego typu realizować będzie zamontowanie na transportowanym na lawecie skradzionym pojeździe tablic rejestracyjnych innego pojazdu, aby utrudnić identyfikację przez policję.

Nierzadkie są sytuacje, w których do kradzieży paliwa wykorzystywany jest samochód posiadający zagraniczne tablice rejestracyjne i tam zarejestrowany – bardzo często na tzw. słupa (często są to rejestracje szwajcarskie z uwagi na brak członkostwa tego kraju w UE i wynikający z tego niższy poziom wymiany informacji pomiędzy służbami). Sprawca posługuje się w tym przypadku pojazdem wyposażonym w tablice wydane w procedurze rejestracji w innym kraju, dla tego właśnie pojazdu, ale jego rejestracja na słupa czyni ustalenie rzeczywiście odpowiedzialnego za dokonaną kradzież niezwykle utrudnionym. W takim przypadku zachowanie to będzie realizować wyłącznie znamiona wykroczenia bądź przestępstwa kradzieży (w zależności od wartości ukradzonego paliwa).

UŻYWANIE JAKO AUTENTYCZNEJ PODROBIONEJ LUB PRZEROBIONEJ TABLICY REJESTRACYJNEJ POJAZDU MECHANICZNEGO

Ograniczona ilość miejsca sprawia, że przedmiotem rozważań uczyniony zostanie tylko jeden przypadek, który jak w soczewce skupia liczne problemy, jakie stwarzać może § 2 omawianej jednostki. Jest nim przypadek tzw. kontratypów weselnych³⁶, tj. „zachowania, które podejmowane są na podstawie zwyczajów, przy jednoczesnej świadomości osób ich się dopuszczających, że tak można, a nawet należy czynić, a które – formalnie rzecz ujmując – wyczerpują znamiona czynów zabronionych przede wszystkim w postaci różnego rodzaju wykroczeń” i był przedmiotem rozważań na łamach „Palestry”. Jako przykład takich zachowań wskazywano jazdę w kolumnie weselnej ponad 10 samochodów (co narusza art. 32 ust. 1 pkt 1 p.r.d.), wolną jazdę kolumny weselnej utrudniającą jazdę innym uczestnikom ruchu (co narusza art. 19 ust. 2 pkt 1 p.r.d.), zatrzymywanie się w czasie jazdy, używanie sygnałów dźwiękowych (trąbienie) czy niezapinanie pasów przez parę młodą. Do grona takich powszechnie występujących zachowań zaliczyć należy też przyozdabianie pojazdu, jakim porusza się para młoda, w specjalne tablice rejestracyjne „Para Młoda”, „Nowożeńcy”,

³⁶ M. Flis-Świeczkowska, *Kontratyp weselnych tablic rejestracyjnych* (w:) *Profesor Marian Cieślak – osoba, dzieło, kontynuacje*, red. W. Cieślak, S. Steinborn, Warszawa 2013 oraz R. Krajewski, *Kontratypy weselne*, „Palestra” 2014/5–6, s. 20. Zob. też inne rozważania poczynione przez tego autora i piśmiennictwo przez niego przywołane.

„Żona i Mąż”, „Ania i Tomek” czy inne podobne napisy związane z wstąpieniem w związki małżeńskie. Zachowanie to na gruncie poprzedniego stanu prawnego (przed 1.10.2023 r.) kwalifikowane było jako wykroczenie z art. 60 ust. 1 pkt 2 i 3 p.r.d., niemniej jednak dodanie art. 306c diametralnie zmieniło ten stan rzeczy. O ile bowiem z postępowaniem w sprawach o wykroczenia związana jest zasada celowości (oportunizmu) wyrażona w art. 61 § 1 k.p.s.w.³⁷, pozwalająca organom zastosować środek oddziaływania wychowawczego, np. pouczenia, zwrócenia uwagi lub ostrzeżenia, tak jej przeciwieństwem jest wyrażona na gruncie art. 10 § 1 k.p.k.³⁸ zasada legalizmu³⁹. W opisanej sytuacji rodzi to po stronie organu powołanego do ścigania przestępstw (najczęściej policja) obowiązek wszczęcia i przeprowadzenia postępowania przygotowawczego w przypadku zaobserwowania pojazdu poruszającego się z taką tablicą rejestracyjną, która jest w istocie podrobioną. Również konsekwencje takiej wykładni byłyby daleko nieakceptowane społecznie i mogłyby prowadzić do niewytłumaczalnych i potencjalnie nieprzewidywalnych sytuacji związanych z zatrzymywaniem kolumn weselnych i legitymowaniem jej uczestników.

Wszakże tablice te mogą kształtem czy kolorystyką częstokroć bardzo przypominać zalegalizowane tablice rejestracyjne. Mogą wprawdzie nie zawierać unijnych gwiazd, a liczba znaków nie będzie odpowiadać maksymalnej liczbie znaków dopuszczalnej dla tablic indywidualnych, ale z daleka i w trakcie poruszania się pojazdu różnice te mogą jednak nie być zauważalne.

M. Flis-Świeczkowska trafnie wskazywała, że „intencją osób naruszających powyższe (art. 60 p.r.d. – dopisek AB) przepisy nie jest łamanie przepisów prawa. Jedynym celem, jaki narzeczeni chcą osiągnąć, jest uczynienie z dnia ślubu dnia wyjątkowego, który pozostanie wszystkim na długo w pamięci. Podobnie więc jak w przypadku innych wyżej opisanych zwyczajów weselnych, stanowiących podstawę wyłączenia bezprawności określonych przestępstw lub wykroczeń drogowych, również zwyczaj używania tablic weselnych pozostaje w ścisłym związku z zawieraniem sakramentu małżeństwa oraz ma charakter krótkotrwały, nakierowany na kultywowanie tradycji. Jednocześnie jest on najczęściej, w kontekście przepisów prawa, przejawem nieświadomości ich nieprzestrzegania, a nie praktyką mającą na celu działanie sprzeczne z prawem”. R. Krajewski na łamach „Palestry” wskazywał, że zachowanie takie uznać należy za kontratyp pozaustawowy, co na gruncie poprzedniego stanu prawnego było zdecydowanie łatwiejsze do zastosowania z uwagi na wykroczeniowy charakter zachowania. Niemniej jednak w przypadku modyfikacji treści przepisów i traktowania przez ustawodawcę tego zachowania jako realizującego znamiona

³⁷ Ustawa z 24.08.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2022 r. poz. 1124).

³⁸ Ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.).

³⁹ Na temat zasad legalizmu i oportunistyki zob. M. Rogacka-Rzewnicka, *Zasada legalizmu i zasada oportunistyki* (w.): *System Prawa Karnego Procesowego*, t. 3, *Zasady procesu karnego*, red. P. Hofmański, P. Wiliński, Warszawa 2014.

przestępstwa taką decyzję w istocie podjąć musiałby prokurator. Z jednej strony oczywiste będzie umorzenie takiego postępowania z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości⁴⁰, ale stałoby się to po zatrzymaniu orszaku weselnego, wylegitymowaniu kierowcy czy pary młodej i wywołaniu wspomnień, jakich zapewne nikt nie chciałby posiadać. Jednocześnie nie można tworzyć stanu prawnego, gdzie zachowania, którym przeciwdziałać miał ten typ (kradzież paliwa ze stacji z wykorzystaniem podrobionej tablicy), podejmować będzie można bezkarnie, ale wyłącznie ze „ślubnymi tablicami”. Zasygnalizowane zagrożenie nie jest w istocie problemem *stricte* prawnym, gdyż instytucje prawa karnego procesowego pozwalają na niepodejmowanie dalszych czynności w takich przypadkach, ale potencjalnym problemem społecznym, rzucającym wielce negatywnie na odbiór całego wymiaru sprawiedliwości. Łatwo bowiem wyobrazić sobie możliwość „dokuczenia”, chociażby przeciwnikowi politycznemu poprzez wydanie polecenia kontroli takiego orszaku weselnego i zrujnowanie tak ważnej uroczystości w majestacie prawa albo tworzenie dla policjantów sytuacji, w których brak reakcji na takie zachowanie stanowić będzie podstawę do wszczęcia wobec nich postępowania dyscyplinarnego z uwagi na konieczność stosowania przez służby zasady legalizmu. Świadomość, że zatrzymywanie dokonywać będą policjanci, nie zawsze zaznajomieni z poglądami doktryny na temat kontratypów pozaustawowych bądź ich braku, skłania do stawiania postulatu *de lege ferenda* polegającego na modyfikacji tego artykułu bądź prowadzenia bardzo szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej o niedopuszczalności tych powszechnych zachowań.

PODSUMOWANIE

Dodając do Kodeksu karnego art. 306c, ustawodawca nadał tablicom na gruncie tego aktu szczególny status, odmienny od dokumentów i znaków identyfikacyjnych, kończąc spór toczony pomiędzy częścią doktryny a orzecznictwem o to, jak należy je kwalifikować. Jednocześnie nieprzemysłana redakcja przepisu tworzy szereg kolejnych i bardzo realnych problemów wykładniczych, prowadzi potencjalnie do społecznie nieakceptowanych sytuacji i ma istotne luki, które czynią ją bardzo wybiórczą i wymagającą pilnej zmiany.

⁴⁰ Oczywiście trudno zakładać znikomą społeczną szkodliwość w absolutnie każdym przypadku posługiwania się „ślubnymi tablicami”, jakkolwiek zwyczaj ten wydaje się społecznie akceptowany, powszechny i w żaden sposób nieprzekraczający (za D. Zającem) subminimalnego poziomu wyrządzonego zła, co warunkuje uznanie takiego czynu za przestępstwo. Zob. D. Zajęc, *Stopień społecznej szkodliwości czynu jako okoliczność rzucająca na wymiar kary*, „Państwo i Prawo” 2017/11, s. 56–69.

ABSTRACT

dr Adam Behan

Doctor of Legal Sciences, employee of the Department of Criminal Law at the Jagiellonian University in Krakow, expert at the Krakow Institute of Criminal Law. He specializes in the law of new technologies and cyber-crime. He holds a university degree in computer science. His publications include a monograph entitled: *Virtual Currencies as the Object of Crime* (Krakow, 2022).

**Criminal law protection of motor vehicle registration plates
under new Article 306c of the Penal Code**

The publication outlines a new type of criminal act, described in Article 306c of the Penal Code, which is part of the amendment to the Penal Code that came into force on 1 October 2023. This provision criminalizes, among other things, the taking of registration plates, their counterfeiting, alteration, and use of a registration plate not assigned to a vehicle. The article points out that the described feature of „registration plate of a motor vehicle, allowing this vehicle to be admitted to traffic on the territory of the Republic of Poland” is in fact empty, because such plates do not exist under the current legal order. It seems that the legislator meant „legalized registration plates of a motor vehicle”, but the consequence of such an interpretation is exclusion from under the scope of protection of trailer plates. The author also notes that in the light of the new regulations, the use of „wedding” plates may be treated quite differently due to the transfer of such behaviour from the category of contraventions to misdemeanors, and the potentially socially unacceptable consequences resulting from this.

Keywords: *registration plates, wedding defence, legalized registration plate, amendment to the Penal Code*

dr Adam Behan

ORCID: 0000-0002-0108-0386

Autor jest doktorem nauk prawnych, pracownikiem Katedry Prawa Karnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, ekspertem Krakowskiego Instytutu Prawa Karnego. Specjalizuje się w prawie nowych technologii i cyberprzestępczości. Posiada wyższe wykształcenie informatyczne. Autor m.in. monografii *Waluty wirtualne jako przedmiot przestępstwa* (Kraków 2022).

BIBLIOGRAFIA ZAŁĄCZNIKOWA

- Barczak-Oplustil Agnieszka, Małecki Mikołaj, Tarapata Szymon, Iwański Mikołaj**, *Populistyczna nowelizacja prawa karnego. Ustawa z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, druk senacki nr 762*, Kraków 2022
- Błachut Jacek**, *Dokument jako przedmiot ochrony prawnokarnej*, Warszawa 2011
- Dąbrowska-Kardas Małgorzata, Kardas Piotr** (w:) *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 3, *Komentarz do art. 278–363 k.k.*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2022
- Flis-Świeczkowska Marta**, *Uwagi na tle kontraktów zwyczajowych związanych z zawarciem małżeństwa* (w:) *Profesor Marian Cieślak – osoba, dzieło, kontynuacje*, red. W. Cieślak, S. Steinborn, Warszawa 2013
- Gadecki Bartłomiej**, *Kodeks karny. Część szczególna. Art. 252–316. Komentarz*, Warszawa 2017
- Herzog Aleksander**, *Charakter prawny tablic rejestracyjnych w rozumieniu prawa karnego*, „Prokuratura i Prawo” 2006/4
- Krajewski Radosław**, *Kontrakty weselne*, „Palestra” 2014/5–6
- Łuczarska Katarzyna, Muszyńska Anna**, *Glosa do wyroku z dnia 25.10.2007 r. (III KK 270/07)*, „Przebieg Sądowy” 2009/6
- Majewski Jarosław** (w:) *Kodeks karny. Część ogólna*, t. 1, cz. 2, *Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016
- Piórkowska-Flieger Joanna**, *Falsz dokumentu w polskim prawie karnym*, Kraków 2004
- Razowski Tomasz** (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2021
- Rogacka-Rzewnicka Maria**, *Zasada legalizmu i zasada oportunisty (w:) System Prawa Karnego Procesowego*, t. 3, *Zasady procesu karnego*, red. P. Hofmański, P. Wiliński, Warszawa 2014
- Siwek Marek**, *Glosa do wyroku SN z dnia 23.05.2002 r., V KKN 404/99*, „Prokuratura i Prawo” 2003/6
- Wróbel Włodzimierz, Sroka Tomasz** (w:) *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 2, cz. 2, *Komentarz do art. 212–277d*, red. A. Zoll, Warszawa 2017
- Zajac Dominik**, *Stopień społecznej szkodliwości czynu jako okoliczność rzutu na wymiar kary*, „Państwo i Prawo” 2017/11
- Zieliński Maciej**, *Wykładnia prawa*, Warszawa 2017